

Odborníci říkají: Pozměňovací návrhy jsou krokem zpět, jejich přijetí může dětem v ohrožení uškodit

Praha, 25. října 2016 Poslanci projednávají novelu občanského zákoníku a s ním i dva důležité pozměňovací návrhy poslankyň Heleny Válkové (ANO) a Hany Aulické-Jírovcové (KSČM). Podle těchto (v jádru podobných) návrhů by o umístění dítěte do konkrétního zařízení nově nerozhodovaly soudy, ale diagnostické ústavy. Odborníci z oblasti péče o ohrožené děti upozorňují na fakt, že ani jedna z navržených úprav dětem neprospěje. Ty by přitom měly být v centru zájmu.

„Konečně se poslanci začali zabývat problémem opatrovnických soudů. Tato agenda, jakkoliv pro statisíce českých dětí zásadní, zůstávala dosud mimo zájem ministrů spravedlnosti,“ říká Zdeněk Soudný, ředitel neziskové organizace Dobrá rodina věnující se péči o ohrožené děti. *„Bohužel dnes paní poslankyně Válková, která sama jako ministryně spravedlnosti v této věci nic neudělala, navrhuje úpravu, která by ohroženým dětem velmi uškodila. Návrh jde přesně proti zájmům dítěte, proto s ním zásadně nesouhlasíme,“* dodává Zdeněk Soudný.

Projděte si s námi základní otázky a odpovědi navrhované novely.

Kdo a jak rozhoduje dnes?

O umístění dítěte do ústavního zařízení dnes plně rozhoduje nezávislý soud. Orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD nebo takzvaná sociálka) podává „jen“ návrh, ke kterému soud může, ale nemusí přihlédnout. Soud rozhoduje i o tom, do jakého typu péče bude dítě umístěno.

Co by se přijetím návrhu změnilo?

Vrátila by se praxe, která zde fungovala do roku 2013. Ústavní výchovu by stejně jako dosud nařizoval soud. Ten už by ale nerozhodoval o tom, do jakého konkrétního zařízení dítě zamíří. Tato pravomoc by se přenesla na diagnostické ústavy spadající pod MŠMT. Diagnostické ústavy by určovaly typ zařízení (dětský domov, výchovný ústav, diagnostický ústav atd.) i umístění do konkrétního ústavu kdekoliv v České republice.

Čím argumentuje poslankyně Válková?

Poslankyně Válková, jejíž návrh má širší podporu než návrh poslankyně Aulické-Jírovcové, chce ulehčit přetíženým soudům. Správně upozorňuje na to, že se u opatrovnických soudů neúměrně protahuje doba, než je o umístění dítěte rozhodnuto. Soudům poslankyně Válková vytýká také nedostatečnou odbornost (s čímž jako zástupci odborné veřejnosti souhlasíme) a dále „nerespektování kapacity a naplněnosti zařízení“.

Proč s návrhem nesouhlasíme?

„Předně proto, že o natolik závažném zásahu do života dítěte by neměla rozhodovat instituce, která do rozhodování může promítat své vlastní zájmy, ale instituce nezávislá, kterou je právě soud,“ říká Zdeněk Soudný. Jak explicitně zmiňuje právě i poslankyně Válková, v případě diagnostických ústavů jde o optimální naplnění kapacit. „Omezena by také byla práva dětí na soudní ochranu, neboť by rozhodování probíhalo jen formou správního řízení. Celý systém by se bez dohledu nezávislé instituce mohl snadno stát velmi netransparentním,“ upozorňuje Zdeněk Soudný. Navrhované řešení navíc odporuje Ústavě ČR, Listině základních práv a svobod a Úmluvě o právech dítěte.

Co podle nás v případě přijetí návrhu hrozí?

„Nejzávažnějším možným důsledkem přenesení pravomocí je, že by nově diagnostickým ústavem procházely i děti, které do něj vůbec nepatří,“ vysvětluje Zdeněk Soudný. Znamenalo by to pro ně další stěhování (klidně i několikrát), delší cestu k definitivnímu řešení a úplně zbytečný pobyt mezi dětmi s poruchami chování. Ke stěhování by navíc mohlo snadno docházet i opakovaně

Jak vidíme situaci opatrovnických soudů?

Soudy jsou obrovskou slabinou aktuální podoby systému péče o ohrožené děti – v tom plně souhlasíme s poslankyní Válkovou. Dvory jsou zahlcené jinými kauzami a nestíhají (u opatrovnických soudů leží přes 80 tisíc nevyřešených případů), řízení trvají neúměrně dlouho (průměrná délka řízení až do nabytí právní moci je nyní 179 dní) a otázky ohrožených dětí až příliš často zůstávají na samém okraji zájmu. O dětech rozhodují soudci, kteří na rodinné právo nejsou specializovaní a řízení neumí přizpůsobit potřebám dítěte. Blíže jsme situaci okolo soudů popsali v komentáři [zde](#).

Když vám vadí nefunkční systém soudů i návrh poslankyně Válkové, co tedy navrhujete?

Návrh poslankyně Válkové považujeme za vytloukání klínu klínem – ostatně i ombudsmanka Šabatová říká, že nejde o systémové řešení. Diskuse by se dle našeho názoru měla obrátit ke zlepšení práce opatrovnických soudů. Nezbytné jsou podle nás soudní dvory specializované na sociálně-právní ochranu dítěte a zavedení pravidelného proškolení soudců v této oblasti. Podporujeme také přidělování advokátů ex-offo pro dětské případy tak, aby se posílilo hájení nejlepšího zájmu dítěte.

KONTAKTY:

Zdeněk Soudný
Ředitel Dobrá rodina, o.p.s.

V případě zájmu o další informace kontaktujte, prosím:

Martina Beranová, +420 734 155 121, e-mail: martina.beranova@benesgroup.cz

TISKOVÁ ZPRÁVA

O Dobré rodině - Každé dítě patří do rodiny

Posláním obecně prospěšné společnosti Dobrá rodina je ochrana dětí, zejména těch, které nemohou vyrůstat u svých rodičů. V České republice v současné době vyrůstá více než 8 000 dětí v různých typech ústavů. Cílem Dobré rodiny je vytvořit takové podmínky, aby i tyto děti mohly vyrůstat (byť v náhradním) rodinném prostředí. Podporujeme vazby dítěte na rodiče, příbuzné a další blízké osoby a vazby na přirozené sociální prostředí. Kládeme důraz na kvalitu péče, profesionalitu, spolehlivost a vysokou odbornost poskytovaných služeb. Naši činnost vykonáváme s respektem k právům dětí a všem jejich potřebám. Podporujeme a odborně doprovázíme pěstounské rodiny, které o tyto děti pečují. Poskytujeme odborné poradenství, odlehčovací služby, asistenci při kontaktu dítěte s rodinou a další služby, zajišťujeme odbornou podporu a vzdělávání pěstounů i sociálních pracovníků. Působíme ve všech krajích České republiky. Doprovázíme více než 700 pěstounských rodin, které poskytují zázemí a péči přes 1200 dětí. Spolupracujeme se sociálními odbory obecních a krajských úřadů, dalšími neziskovými organizacemi a jednotlivci působícími v oblasti ochrany práv dětí a náhradní rodinné péče. Jsme otevřeni spolupráci s každým, kdo prosazuje práva a zájmy dětí. Podporu dětí vnímáme jako nejlepší investici do budoucnosti naší společnosti.